

פרוטוקול מס' 18/ב

מישיבת ועדת הסנים
שהחגיגה ביום ג', ה' בניסן תשי"ג - 24.3.53
(בשעה 8.30)

חברי הוועדה:

נוכחים:

- נ. חת - יו"ר
- מ. ארם
- ע. אסף
- ד. הכהן
- א. כהן
- א. כלפון
- ח. לנדאו
- א. פרי
- ש. פרלשטיין

מוזמנים:

שר הפנים - י. רוקח.
 מר מדיאל - המנהל הכללי של משרד הפנים.
 מר רוטנברג (משרד הפנים)
 מר סילברסטון (משרד הפנים)

סדר-היום:

- (א) רישום האוכלוסיה הערבית במשרד הרישום
- (ב) שאלת גלושת הסונים ברחובות. בחיפה.
- (ג) מצב הבירואים בנגב.
- (ד) חוק לתיקון תקנות טעת חרום (יציאה לחו"ל)
- (ה) סונות (פניות לוודא והצעות לסה"ל).

היו"ר נ. חת:

אני פותח את הישיבה.
 אני מציע לדון במצב הבירואים בנגב

עם בואו של שר הפנים.

רישום האוכלוסיה הערבית במשרד הרישום
 בחיפה - זו היתה הצעתו של חבר-הכנסת פרי, מבלי שהטביר זאת כלל, ומשרד
 הפנים היה מוכן למסור לוועדה הסברים על כך, ומשום כך העמדנו את השאלה
 על סדר-היום.

א. ש. י.
 בחיפה נמצא משרד לרישום האוכלוסיה
 הערבית, אשר תחום פעולתו הוא, בערך,
 מאזרה עד לראש הנקרה. בסמכותו של משרד זה נכללים בערך כ-60.000 נפש
 ערביים. עד לפני זמן קצר עבדו במשרד הרישום בחיפה חמישה פקידים ומהם
 היה אחד מבקר אחת לשבוע בעכו ואחת לחודש בכפרים הערביים. כפי שנמסר
 לי גם סידור זה אינו מספיק וגרם משום כך לטרחה רבה לחושבים הערביים.
 בינתיים, גם סידור זה בוטל, היקף עובדי המשרד צומצם וכיום עובד בו
 רק מנהל ופקיד אחד. בוטלו למעשה כל הביקורים בעכו ובכפרים הערביים,
 ועדי ראיה מסרו לי, כי במשרד הרישום - מקום שנוקשים לו כמעט מחצית
 האוכלוסיה הערבית - מתמסכים תורים ארוכים והפקיד אומר באופן ברור
 שהוא דוחה את הבאים להירשם ולקבל את תביעותיהם, כגון תעודות זהות
 וכו'. העניינים אינם מסתדרים והם נענים בדרך כלל ב"לך ושוב".

זו האינפורמציה שאני יכול למסור לחברי
 הוועדה ואני חושב כי אינפורמציה זו מדברת בעד עצמה.

ועדת הפנים
24.3.53

אבקש את מר מויאל למסור הסבר סמטע
משרד הפנים.

היו"ר נ. חת:

מר מויאל:

התמונה אשר צייר חבר-הכנסת פרי היא מדוייקת. חומר היעילות הרישום מתבטא לא רק בעכו, הוא מתבטא אף בארץ כולה. הרישום נעשה בפיגור רב לא רק בחלקים הערביים של המדינה אלא אף בחלקים האחרים של המדינה. ענין בואנו למשרד מצאנו את החלק הזה של המשרד, וחלק אשר נקרא "רישום התושבים" פועל לא רק בחומר כוח אדם, אלא סועל בחומר יעילות מכסימלי. הרישום היה בלתי מסודר ומשום כך לקחנו על עצמנו לארגן מחדש את בעיית הרישום במדינה.

בהתאם להחלטה ועדת לבון, לפני כחודש ימים, הוכרע שיאחדו הרישומים במדינה. יאחדו הרישומים של משרד הפנים, משרד הבטחון, משרד הבריאות ומשרד המסחר והתעשייה. הרישום - כחוצאה מהחלטה זו של השר לבון - נמצא היום בריאורגניזציה מלאה. מובן שריאורגניזציה זו קשורה עם משרד הפנים ועם שלוחותיו במחוזות. למרות זאת שלחנו אנשים לטפל בעייה זו שהתקדמה בצפון הארץ. לגבי התושבים הערביים הרואים בתעודת הזהות נכס יקר יותר מאשר הוא נראה בעינינו. משום כך נקשו מאמצעים על-ידי משרד הפנים, נשלחו באי-כוח המשרד המרכזי לחיפה, הם יושבים שם במשך שלושה הימים האחרונים. אני מקווה שסוד היום יקבל משרד הפנים דו"ח מלא על פעולת האנשים האלה בכדי לקבוע את המבנה לעתיד אשר יבטיח לתושבים הערבים את אותו הרישום שהם זכאים לו. זה המצב.

א. פרי:

אני מבין מדברי מר מויאל, כי אינו יכול ברגע זה למסור לועדה דברים אחרונים, אולם הוא מניח כי הדברים יבואו על חיקונם. אני מקווה כך, אני מקווה שהדברים יבואו על חיקונם לא רק בחלק זה של הארץ, כי אם בכל חלקי הארץ הסובלים מבחינה זו. ואכן המצב גרוע מאד. הרישום נעשה באיחור רב, בחומר ישילות ואנו מקווים שסיי הריאורגניזציה של משרד הפנים בענה לכל בעיות התושבים.

היו"ר נ. חת:

אני מבין שבזה סיימנו את השאלה הזאת. ובנינו מחוך דברי מר מויאל שאין מה שאלת הפליה, אלא שאלת עיכובים מסויימים בעבודת המנגנון. כמו-כן שמענו את הנימה שדברים אלו יתוקנו, או עומדים בחיקונם. אני חושב כי בזה הוועדה הסתפק, ותעבור להדרי-היום.

ה ו ח ל ט:

ועדת הפנים שמעה את הסברי המנהל הכללי של משרד הפנים בלחם לרישום האוכלוסיה הערבית במשרד הרישום בחיפה.

ב. שאלת לוחות הסגנים בדת-הדת.

היו"ר נ. חת:

על סדר היום הועמדה שאלת שלוש הסגנים בדת-הדת - בהתאם לבקשת חבר הכנסת ארם. הוועדה קיבלה בענין זה הסבר על-ידי מר רוטנברג, כמו"כ קיבל כל אחד מחברי הוועדה את העתק המכתב מטעם משרד הפנים, אשר החם עלינו הממונה על הסיוע מר גוברניק, וחובנו כדלקמן:

"נכון הוא שאחד הסגנים מר מרגלית חולה רחוק למיטתו. כן נכון שמגן אחר מר קרומר - אשר נבחר להיות סגן ראש העיריה ביום 14.12.52 (ר' מכתבי דרום/24 מיום י"ח בשבט תשי"ג (27.1.53)) נכנס למוטצו העיריה רק ביום 1.8.52 עקב התמטרותה של חברת מועצת העיריה שקדמה לו ברשימת מועמדי "ההסתדרות" לעיריה. מר קרומר מכהן כחבר הנהלת העיריה מיום 1.9.52 ועוסק בנייהול משק העיריה (יום עבודה שלם).

אשר להחלטה בדבר תחולה רטרואקטיבית של ההחלטה בדבר חלוח המשכורות, הרי העובדות הן כדלקמן:

דעת הפנים
24.3.53

הצעה שהתחלה הייתה לשלם לסני המגנים הא' בן יצחק
הני משכורת בחספיד נהול מחלקת המסין ורכוז הגביה, ומר מרגלית 1/4
משכורת בחספיד מסול בשכונות והגנים הציבוריים. למר קרומר נקבעה משכורת
מלאה החל מיום 1.9.52, דהיינו, מיום התחלה עבודתו כחבר ההנהלה בחספיד
נהול המשק. בטענה לא הודגש בהחלטה כי למר קרומר חשב משכורת מיום כניסתו
לעבודה והדבר תוקן בישיבת העירייה מיום 15.1.53 (פרוטוקול מס' 71,
סעיף 377).

ביום 20.1.53 הודעתה לראש עיריית רחובות, כי
שר הפנים איננו מוכן לאשר משכורת ליותר מסגן אחד לראש העירייה,
וזאת מתאריך 1.12.52. כמו כן עוד כה לא שולמה לה' בן יצחק ומרגלית
משכורת כמגנים ולה' קרומר שולמה רק משכורת חודש אחד.

אם אין לתביר הוועדה כל הערות ושאלות בענין
זה נעבור לסדר-היום.

ה ו ת ל ת

הוועדה - לאתר שהוקרא מבחבו של מר גוהרניק
והומצא לכל חברי הוועדה על-ידי משרד הפנים -
עוברת לסדר-היום.

ג ג מצע הברואים בנגב

שר הפנים - י. רופח:

לבעיית הברואים בנגב ידוע, כי הערבים
מחזיקים בקיסק בשלושה מקומות עיקריים
שטולם בהם המשמר הצבאי: נצרה, הגליל, המשולש. בדרך כלל אין למשרד
הפנים כל קשר למקומות אשר שולט בהם המשל הצבאי - ואני בדרך-כלל
חולק על השיטה הזו במדינת-ישראל, כל זמן שאין הכרח במחוזי בדבר.
אני חולק על כך שהמשל הצבאי ימלא בעניינים אזרחיים, אין זה בריא
לדעתי לא לערבים ולא למדינה בכללה. עתה עומד להחתיים המז"מ הדחוף
הוועדה אשרים ביחס לשינוי השיטה, ושינוי זה יביא לכך שבראש האזורים
של המשל הצבאי יעמוד אדם אזרחי ולצדו איש צבא. אשר לאזור המשל
הצבאי בנגב, עומד בראשו בחזר ירום אמריקאי בשם הרמן, הוא מדבר
ערבית ויודע את תנאי הארץ. בדרך כלל שונה הנגב מבחינה מסוימת
משאר חלקי הארץ, חושביו לא הסתגלו לקביעות והם נעים ונדחים. מאז
כיבוש הנגב עד שנת 1950 היה מספר האוכלוסיה הברואים בנגב 18,000.
(הכוונה לנגב המזרחי, לאורך כביש טאלוג'ה באר שבע), אולם מאז הדרשו
כ-5000 מהם (בתור מבני השבת עוזמה) לעבור לעבר-הירדן ועבשיו
מגיע מספר הברואים הגריל בנגב ל-13,000 בקרוב.

מקור הפרנסה של הברואים הוא זריעת
גרעינים וגידול ערדי, און וגמלים. דאגתם העיקרית היא למים ובשמה
זה הם נתונים לחסדי שמים.

השנה הייתה שנת בצורת אשר נתנה את
אחרותיה הראשונים. הזריעה לא הצליחה והלכה לאיבוד. הייתה סכנה
שהם יצמרכו לזוז כדי להשיג גרעינים לערדיהם. מעורר שמתי מרעה בתוך
"השמחים המגורים" וחוחר מים בהורות תלוליות לגרום לדלדול נסר בערדי
הכבשים המהווים מקור פרנסה עיקרי. המשל הצבאי הקל המקיפת על המצב
בהרחיבו באופן בלתי רשמי את "השמחים המגורים" והתחירו לברואים
להתערב למטרות המים בישובים היעריים ולשמתי מרעה יותר טובים.
הגשמים האחרונים אף הביאו הקלה גדולה גם לגבי המרעה וגם לגבי אגירת
המים.

מקומות הריכוז של הברואים הם במדינות חישובים
שובל, דביר ולתב מרובית צפונית לבאר-שבע, ועד ים המלח המזרחי; דרומית
מכביש סדום ועד קורנוב ובמערב עד חלמה. אזור זה הכרוז כשטח חגור
והחנוטה מחוצה לו מותרת רק למי ושיונות מיוחדים הניתנים על-ידי
המשל הצבאי בבאר-שבע.

האוכלוסיה מורכבת משבטים המתחלקים למשפחות ול"רובות", ראשי השבטים
סומדים לטבל בקרוב מינויים בתור מוכתרים, כפי שהיה נהוג בתקופת
המנדט ובתקופת התורכים. המושל הצבאי בגאר הוא הרשות המחוקקת לבחון
ולסדר הטוב, הוא פועל אף כמחנך וכמדריך למשרדי הממשלה העועלים
באזור והמחלקים לאוכלוסיה שרותיו שונים.

מקורות הפרנסה של הברואים הטוב והקלאוח,

מקנה ועבודות ציבוריות. החקלאות היא אקסטרנסית ובצורה מאד פרימיטיבית,
בכלי דלים וללא זבלים אורגניים וכימיים. הגידולים הראשיים הם חיטה
ושעורה, שתוצרתן משמשת מזון לברואים עצמם וכחחורה שהם מוכרים לעיר. כל
זה, כפי שאמרת, תלוי בכמות הגשמים במקום. מובן שהם מוכרים חלק
מתוצרתם גם לשוק השחור.

אשר למקנה, כל המקנה נמצא בתוך השטח המגור,

מה שקוראים: הממשל הצבאי. הבצורת הקשה נתנה את אחריותה הראשונית
והעדר שמתי מרעה וחוסר מים גבורות יביאו בוודאי לדלדול ניכר בעדרי
הכבשים המהווים מקור פרנסה עיקרי. הגשמים האחרונים הביאו חקלה גדולה
בשטח זה.

הברואים בנגב עובדים אף בעבודות ציבוריות,

הם עבדו בחלילה כביש כורנוב-סדום, עם גמר סלילת הכביש יש לקוות
שיעסיקו מספר ניכר של ברואים בחלילה הכביש לואדי רמאן.

הקושי הוא בעיקר מבחינת השמט המגור

שהו נמצאים הברואים, אף-על-פי שלפי דעת המושל הצבאי אין הם מהווים
הבר כיום סכנה בחתונות. אין מסוגל לומר שהם נאמנים למדינה, אולם מאידך
אין בהונחתם להתנפל בהסתחון ואין להם גם כל רגשי נאמנות לתרבות האוייב.
כוחם לי מר גוברניק, כי הברואים נאמנים לעדרי הגמלים והכבשים שלהם
ומשניתן להם מרעה טוב ומים בכמות מספיקה וריחתם ביסודם אלמנת טוב
ושוחר שלום. הצבא מקיים עתה בגאר שבע בית-משפחה צבאי מיוחד אשר לפניו
מביאים את המקרים הקשורים בהברות ומגע עם עבר-הירדן. עבירות פליליות
רגילות מובאות בפני בית-משפחה השלום אשר זה עתה נפתח בגאר שבע. חביעות
אזרחיות מוגשות או בפני בתי הדין של השבטים או בבתי המשפט האזרחיים.

פטריות משרדי הממשלה מתבטאות בכך שמשרד

המכתר והחפשייה מספק מצרכי מזון באמצעות המשביר המרכזי בגאר שבע,
משרד החנוך ומספק על החנוך ונושא בעול כספי בקשר לתשלום משכורות למורים.
כמו-כן ניתנה לברואים בשנת 1952 הלוואה לחריש בסך 30,000 ל"י.
משרד הבריאות עורך בקורות שבועיים בגאר שבע אחת לשבועיים, כן מבקר הרופא
בכל מקרה של קריאה דחופה ואם מקבל תולים במרפאה בגאר שבע. למשמרה
יש רשות כניסה לשטח והיא עורכת בקורות שיגדתיים מספק לפעם.

מר גוברניק אף מציע כמה המלצות, אולם אינני יודע

אם חברי הוועדה ירצו להוציא מסך מסקנות. אני מציע לשמוע את דעת
חברי הוועדה על מנת שאנשים אלה יהיו קשורים אל האדמה, יעבדו ויהיה
זה חסר קבע. הפרובלימה אינה כל-כך מסובכת, לדעתי, אם המורה הוא רק
ב-15,000 איש.

מ. גרוד:

בעיה זו אינה שאלת הברואים
גרודא, זו היא הבקיה של כלל היהודים המדינת-ישראל.

אינני רוצה לדאוג לערביי הנגב, אני דואג לעצמי, לכלל המדינה. חרפה
היא דקלרן לנו מה שנשמה בפניה זו של הארץ, ואינני מוכן לראות דבר
זה מבקורת הראויה אשר מסרו אותה מר גוברניק ומר ברדיאבקי לעיר חפני.
הם ראו את הדבר באור ררוד אשר אינו מתאים בדיוק למציאות, ותלינו
להבדיר שאלה זו.

אדמות הברואים, האדמות הטובות בגזלו,

בצורה שלא היתה כמותה, באופן מביס ומכפיר בידהו גזלו את האדמה מאנשים
חקרי טגן באזרות טובות. היו מקרים שהעברה הראשונה בוצעה במסווה של העברה
זמנית (ערב אל מסעודין עזאזמה); במקרים אחרים ניתנו הבטחות שוא של
פיצויים (ערב אל פיניש); היו מקרים שלטוחד לראשי הטבטים (אל עונכי),

ז"ע

שלא קויימו, היו מקרים רבים של סמוס בכח צבאי לשם ביצוע הגזרה, ערכו היפוטטים תכופים ביום ובלילה, הפחדו, היה לחץ כלכלי של מניעת אספקה וכדומה. אנב רצוני להגיד כי מספר הבדויים היה לפני שנת 1950 כ- 25 אלף ולא כ- 18 אלף, אינני קובע את המספר בדיוק, ישנם האומרים גם 30,000, על הדיוק אינני עומאולם המספר לא היה 18 אלף. עובדה היא שכיום נטארו בנגב 13,000 בדואים ועל כך עלינו לשים את הדגש. גם מר גוברניק דיבר על השבט הערבי עזאזמה אשר הועבר לעבר חירדן אין זה כל-כך פשוט, הם מגו 800 נפש אשר ישבו מצפון לבאר טבע אסלוג, הם הועברו לנגב ומסמ סולקו לעבר חירדן, סולקו במסך שלוש ימים מתוך ניסוק טעסקו בהברחה. איך נוטלו האנשים? הם נוטלו וגורטו לאדמה צחיחה בכרונה תחילת, הם הועברו למקום שאין לקיים בו חקלאות כחקלאות אינטנסיבית והחטבון היה פשוט: כמה זמן יוכלו להמשיך במצב כזה? היה חישוב שבדואי במסך הזמן או יעברו לעבר-חירדן או יגורעו מרעב.

מר גוברניק אומר כי כעת אין קיימת טאלה בטחונות, אולם אני חושב שכן קיימת טאלה בטחונות, אני חושב כי המטסלה הפכה את הבדואים לטאלה בטחונות, באופן מוצלח, יוצא מן הכלל מוצלח, הם הצליחו להפוך כל בדואי לא רק למר נפש כי אם לטובא ישראל. הם ייצרו עכסיו בעיה בטחונות, כי אם מעבירים חלק מהם בכוח, את האדמה מבטלים מהם, גרעניים אין נותנים להם, באספקה טמעיטיים וגם בטסה הבריאות ובטסה המטיים, הרי בתנאים כאלה עם כל הנעטה בענין זה הופכים אותם לטאלה בטחונות.

בטסה החינוך: ישנם כיום ארבעה בתי-

ספר פתוחים לבדואים בנגב. לא מניתי את מספר הילדים בין 13,000 התושבים. בתי הספר הם כדלקמן: א) בית-ספר אצל העזאזמה, בו 81 תלמידים ושני מורים. בית-ספר זה הינו המסודר ביותר בנגב ואף היחיד בו לומדים כמעט 100% של הבנים בגיל בית-ספר; ב) בית-ספר בשבט אבו רגייג, באזור נבטיים. 24 תלמידים, מורה אחד; ג) ביר סילח (מקום בית הספר באקסימה) אצל שבט אבו רביע; ד) בית-ספר אצל שבט הוזייל (מול קבוץ שובל) אשר קיים מזמן המנדט. הוא תפוס על-ידי בן השיך, לפני למעלה משנתיים הוחל בבנין בית ספר חדש שלא נסתיים עד היום. במידה שהתקיימו למורים התקיימו באורווה ששימשה פעם באר. למעלה משלושת-רבעי שנה אין בכלל לימודים ובית-הספר סגור. ברחבי הנגב פזורים בתי-ספר לבדואים אשר נבנו בזמן המנדט, או בזמן המדינה ואשר עומדים ריקים היות והערבים גורשו מן המקום, ואילו מרבית הילדים הבידואים אינם לומדים. כל ההוצאות של בית-הספר אצל העזאזמה (מתוך למשכורות המורים) הן על-חטבון השבט עצמו בלי כל ענין מצד המטסל. המורים עצמם באים בהתנדבות לאזור זה ואין כל דחיפה מצד המטסלה וגם המשכורות נמוכות ולא ייפלא שאין מורים רבים באים לנגב.

בטסה הבריאות: נכון, מבקר במקום

מישהו, אולם אני קובע, ואני מוסמך לקבוע זאת מאחר שהידיעות אשר קיבלתי הן לפי הכרתי מוסמכות מאד ואני מוכן שייבדקו, ששם עומד רופא ממסלתי אחד לטרות ערביי הנגב. רופא זה מגיע רק לחלק קטן של הטבטיים ואף כאן לעתים נדירות. עד שנודע בשבט שהרופא בא והערבים מיעים למרפאה לרוב עזב כבר הרופא את המקום. חולה אשר צריך לרוא לרופא בבאר-טבע זקוק לרסיון ואין על-פי-רוב מי שמוסמך שלתת זאת (יש מי שמוסמך אלא שהוא נמצא רק פעם בשבוע לכל היותר).

זה המצב בטרותי הבריאות לגבי 13,000 איט

הפזורים בנגב.

בטסה המטיים: ענין זה אינו כל-כך פשוט

באזור הנגב, וקיימים בו ארבעה סדרי מטיים. מכל שבט נתבע מס אחר. ישנם טבטיים המטלמים מס אחר או טבטיים וישנם שאינם מטלמים כלל. המטיים הם כדלקמן: א) מס אנוטא תעודת זהות. תביעה זו הופנתה לשבט פיניש במארה ולשבט נגימת א-סאנע חרביין. שניהם לא שילמו את המס. על השבט האחרון הופעל לחץ חוץ שישלם את המס בגובה של 5,500 ל"י לכל נוטא תעודת זהות; ב) מס "תנוך". קיום בית-ספר בשבט א-סעונה מותנה בהקמת בנין על-ידי השבט ובתשלום מס של 5 ל"י לכל אדם מעל לגיל 18 שנה.

ז"ל

מס זה לא שולם ואין בית-ספר. גם ערביי עזאזמה נתבעו לשלם 5 ל"י מס חנוך אך טרם שילמו; ג) מס זריעה. מס זה הוא בטיעור של 5,500 מכל זרע בלי תלות אם הזרע זורע 20 דונם או 200 דונם. מס זה נגבה גם אצל שבט הוזייל וגם אצל שבט עזאזמה; ד) מס רכוש, אשר נגבה בשבט הוזייל בצורת מס זריעה נראה לפי היבול כמס רכוש. על שתי קבלות מצויין ט"המס הוא לגרעינים ולבהמות בלבד.

ישנו כמו-כן מס הנקרא בשם "מס תינוקות". למרות פניות תכופות שרם נרשמו בשבט נג'מה א-סאנע ורביץ כ-50 תינוקות אשר הגדולים מהם כבר מעל לגיל שנה. כל הבקשות לקבלת האספקה עבור תינוקות אלה נדחו. הרשלנות לגבי רישום התינוקות טובנת בכך שהיא תלויה בדברים מאד מטריאליים, כגון, אספקה וכדו'.

אשר לענין הבצורות בנגב, הרי קרו מקרים בלתי מובנים שמתוסר רישום מדוייק לא קיבלו הבדואים את כל האספקה המגיעה להם. היות ולא קיבלו קמח נאלצו לנצל את מעט הסעורה שבידם למזון וזה גרם למחסור בזרעים. בחלוקה הרשמית מקבלים הבדואים רק סמך, סכר וסבון. לעומת זאת הם חייבים למסור מכסת ביצים - לא בהתאם לפספר התרנגולות, אלא מכסה לכל נפש. על כל נפש למסור בכל שבוע 3 ביצים במחיר של 25 פרוטה הביצה. במידה שהביצים אינם נמסרים אין הבידואים מקבלים את אספקתם, ומה עליהם לעשות במקרים כאלה? הם קונים בטוח הסתור ומוסרים, לאן מגיעה האספקה הנשארת - לא ידוע. במידה שיטנם כל המצרכים מקבל הבידואי את אספקתו רק כעבור חודש ואף היא מצומצמת מאד. הכל יודעים שהמצרך העיקרי לבידואי הוא הלחם, פשוט קמח, עליו הוא מתקיים, ואם אדם מתקיים רק על לחם הרי הוא זקוק לפחות ל-15 - 10 קילו. הם לעומת זאת מקבלים 5 קילו לכל נפש וזאת פעם לטבעה חדשים. כיצד יוכלו להתקיים? כמובן, אפשר להגיד: בבקשה, קנו לחם בסוק! אולם כאשר בא הבידואי לבאר-טבע שואלים אותו קודם-כל על סמך מה באף שואלים אותו לרסיון והתוצאה-קנס של שלושים לירה. שבט מסעודין קיבל לפני זמן קצר את האספקה עבור חודש ספטמבר. אספקה לתינוקות אין רואים כלל (סוקולד, ביסקוויטים וכדו'). והרי הוא חייב לקבל זאת בהתאם למגילת היסוד של המדינה הדוגלת באי-הפליה. (שר הפנים: האם כתוב שם סוקולד?) גם לילד בידואי מותר לקבל זאת ואף אספקה אחרת שאינו מקבל. אשר לעבודת הבידואים, נכון שיש ערבים העובדים בכביש, כ-10% מן השבט עובדים בחוף בתנאי-סכר ירודים ביותר. בוואדי רמאן הם מסתכרים בעבודה בלתי-מקצועית 1,500 ל"י, ובעבודה בקומפרסור 1,700 ל"י. מי קבע תעריף זה? 1,700 ל"י הוא תעריף לפועל פשוט, לעומת התעריף אשר קבעו העבודה בגובה של 4,200 ל"י. מדוע לא יקבלו סכר שוהף כמובן, שהם אף הראשונים לפיטורים - ואין דואג. רק 10% מהם עובדים בדרך-כלל. ובכן מצבם הוא בכל רע, מפני שאת אדמתם לוקחים; לצאת את אזורים אין להם רשות, בטוח הבריאות הם מקבלים רק רופא אחד אשר אף הוא מבקר לעתים רחוקות; בתי-הספר סגורים והילדים מסתובבים, גרעינים אינם מקבלים, מסיים עליהם לשלם, ביצים עליהם למסור בשכר ירוד; סכר עבודתם ירוד. זה מצבם במדינתנו; אינני בא לדבר על מצב אותו הערבי אלא על הרגשתנו אנו, כיצד יכולה להיות פינה כזאת במדינתנו, ואני מוכן להקים צעקה גדולה בעולם כולו לסם הבראת המדינה מבחינה זו. יתכן וצורך שר הפנים, מר רוקח, שאת הסיבות אשר הביאו למצב זה הוא הממסל הצבאי, וכל זמן שיבחוש הממסל הצבאי במה שיבחוש מבלי שיהיה ממסל אזרחי לידו יהיה המצב ללא תקנה, כי הממסל הצבאי הוא באמתחמסם את הדרך לכל שיפור, במסורה בטחוני. זאת חייבים לחסל. עלינו לא לראות זאת מנקודת-ראות של פגיעה במדינה, להיפך, כדבר החשוב ביותר למען הבראתה. אל לנו להיות בבחינת רופא סקר ואם יש לעשות צעד - צריך לעשותו.

אני מציע קודם-כל ביקור של ועדת הפנים, או סניח שלוש מחברי הוועדה, בנגב. אני מציע להפגש עם גופים טונים הנוגעים ברבר, לשוחח בענין זה, כי טוב מראה-עינים מהלך-נפשו. יש לחסל את המצב השורר בקטע זה של הארץ במהירות. אל לנו לסכוח בטעה זו את נאמנות חלק מהערבים הבידואים למדינה הן מבחינה ציונית והן מבחינת אתרות, אל נסכת את שיתוף הפעולה מצדם בעת הקרבות, שיתוף פעולה אשר קיבלו תמורתו מחיר זעום מאד אשר ילמדם כיצד אפשר לשתף פעולה עמנו.

ז"ל.

רצוני להזכיר אגב את הטקרה עם הטבט בגליל בין איילת הסחר וראש
פינה. עלינו לחסל את הפרטה... לא אדבר על סמכויות, זה מענינו
של סר הפנים. אני מציע, כי סר הפנים יקבל את הסמכות המלאה ביותר
בענין זה. אני סומך על הגישה האנוסית של בני אדם ואינני רוצה
שמישהו יכניס לו כאן איזו ניטה של חסרון מפלגתי. אנו חייבים לגמור
פרטה זו למען ענין אנוסי מדיני, ואני מציע לנצל לסידור ענין זה את
את תקופת פגרת הפסח.

היו"ר נ. חת:

בעיית המטל הצבאי איננה בסמכותנו
ומטום כך אינני רוצה שבע היר טאלה זאת
בוועדת הפנים, כי לא יהיה בזה כל תועלת. כמו-כן לא הייתי מערר עתה
את הבעיה הכללית של מצב הערבים, הטבטים וכו'. עד כמה שהבינותי הטא
עליו עלינו לדון הוא מצב רודואים לאור מה טקרה בזמן האחרון -
הבצורת בנגב. עומדות שתי אפשרויות ביחס לדיון בטאלה זו, א) לפתוח
מיד בדיון; ב) הצעת חבר-הכנסת אדם האומרת, כי ועדת הפנים לאור
סמיעת דברי סר הפנים מחליטה, כי מטרד הפנים במסך חודט ימי הפגרא
יכנס לעובי הקורה, יאחוז באמצעים האדמיניסטרטיביים שיש לאחז בהם
ובעוד חודט ימים ימסור דו"ח לוועדת הפנים. באם הדו"ח לא יספק את
הוועדה - תקבל החלטות לאחר מכן.

אשר לשאלה השניה הקשורה בביקור בנגב,
הרי בדרך כלל ביקור הוא דבר טאד מעניין ומוטך, אולם לא יכול להיות
לדעתי מקום לביקור הוועדה כולה ועל-כן יש למנות ועדה מצומצמת למטרה
זו. ועדה מצומצמת זו יכולה לפעול באופן מקביל לטיפול מצד מטרד הפנים.
זה לדעתי, מה טוועדת הפנים יכולה לעשות בענין זה.

א. פרי:

אני מוכן לקבל חלק אחד מההצעות: לא
לסכם עדיין דבר ביטיבה זו, כי אם לאחר
הפגרה, לאחר שטר הפנים יחקור יותר בדבר ולאחר טוועדת הפנים תבקר סם.
אני חושב שיהיה זה לתועלת הענין, ויש הכרח בדבר, שיהיה עכסיו חילוף
דעות בנדון, חילוף דעות קצר על-מנת שטר הפנים ידע מה הן הדעות הרוותות
בתוך הוועדה.

היו"ר נ. חת:

אין הצעה לסדר-היום להפסיק.

ת. לנדאו:

אני סבור שלא נוכל היום לסכם, כי הבעיה
על פרטיה למעשה אינה ידועה לכל הוועדה.
חברי הוועדה טמעו אמנם דו"ח מטר הפנים וטמעו אחר-כך תוספות אשר
נוגדות לחלוטין את אותה התמונה שטר הפנים מסר לנו. אין ספק בדבר
טדווקא לאור הניגוד הזה יש צורך, טרם נסכם, לבדוק את הדברים, וההצעה
של ועדת מטנה, שתצא ותספל בדברים אלה ותדלה את העובדות כולן - היא
הצעה נכונה. על-כן אני מציע, שטר הפנים לא יסיק בטאלה זאת כל מסקנות
עד שתקבלנה מסקנותיו ומסקנות הוועדה לאחר דיון וסיכום בוועדה.

ואתה מספר הנהיות לשאלה ודרכי הטיפול בה.
אין כל ספק שאין כל יכולת להפוך את בעיית המטל הצבאי אשר קובעת
במידה רבה את אופן דרכי הטיפול במאלת הבידואים בנגב. המטל הצבאי בנגב
הכרחי, אולם לא הכרחי, לדעתי, שטצב הענינים יהיה כפי שהוא כיום שם.
המטל הצבאי אינו צריך להיות כפי שהוא כיום אצלנו: אי-טיפול בבעיות,
וצורת שלטון אשר רק מכבידה ואין בה מן תועלת. עלינו לחפש את הפתרון
בצורת המטל הצבאי, מבחינה בטחונית, בטטח טאינו מאוכלס יהודים, טטח
שהוא גבול, טטח שהוא הפקר מבחינה התייטבותית, מבחינת הריגול ואטר
מבחינה פוליטית עלול כיום להיות טטח טריבה פוליטי רציני מאד. כוונתי
לסמועות בדבר התכניות הטובות הרוותות. על-כן אני מציע, שאגב טיפול
בבעיה זו נסקול את הצד הבטחוני יפה יפה. טטח זה חייב מבחינה פוליטית
קיימת שתהיה עליו יד השלטון הצבאי אולם אני סבור טגם שלטון אזרחי
צריך להיות במקום על-מנת לטפל בענינים אזרחיים. אני מבין שטר הפנים,
טר ורקח נסה להטות את המקל לצד הטני - יתכן שהטטה יתר על המידה לצד

ז"ל

הצבאי ואני חושב שיהיה בכך מטעם אשר יתנקם בנו. אינני אומר שקל למצוא את המזיגה המתאימה, אולם מבחינה זו כדאי להסקיע את כל המרץ על-מנת שמזיגה זו תסתפר.

אשר לדברי הח"כ ארם ביחס לגזל קרקעות הרי מבחינה זו אני מסוייג קצת מאיפה ואיפה כשאלות אלה, אולם לגופו של ענין כדאי שכל הטיפול במיעוטים שיט בו טעום העלאת המרירות והפיכתם לגורם עויין במדינת ישראל - טיפול כזה מזיק ויש לעקרו מן הסוד. אינני יודע כמה שבטים הועברו ממקומות שבתם - אני מניח שהיה זה בעקבות אספקט בטחוני - אולם אף כאן צריכים לדעת כיצד לעשות זאת על-מנת שלא תתעורר המרירות וי"סמר בכל-זאת הבטחון.

חח"כ ארם העלה את שאלת המסיים: הם צריכים לשלם מסים - והרי הם בחינת ילד סיפוחים במדינת-ישראל. מאתנו סוחטים מסים - ישלמו אף הם מסים. הלא רמת חייהם במדינת-ישראל עולה על רמת החיים בכל המדינות האחרות. (מ. ארם) אינני נגד תשלום מסים מצד הערבים.) ברור שיש למצוא פתרון בטוח זה שלא תהיה הפקרות, שלא יהיו מסים טרידתיים כמו מס תעודת זהות (אם בכלל קיים מס כזה), וכדומה, אשר מקומם את הערבים.

אני חוזר ואומר, כי בדיון בבעיה זו על-פי שמועה חד צדדית אין להסיק מסקנות ועלינו לנהוג זהירות בטיפול בטאלות אלה: לא לראות את הטענות ולנסות להתרסם. עוד מעט מזעיר העלינו טענות יהודים במדינה. בסיכום, אני מקבל את ההצעה, שתצא ועדת מסנה של ועדת הפנים אשר תחקור את הדבר, תמציא למליאת הוועדה דו"ח על יסוד חקירת העובדות ואז יסגם את הצבא לשמוע ויתכן ונציע אנו את המזיגה הזאת של שלטון צבאי ושלטון אזרחי.

ע. אסף:
לפני שאומר מלה לעובדות אשר הביא חח"כ ארם - ואינני יודע אם אלה עובדות, אני מרטה לעצמי לפקפק בזה - עלי לתנות את תשומת הלב לכך שהוא עבר בצורה אלגנטית מאד על הבעיה הבטחונית. כולנו זוכרים את המקרה אשר קרה לפני מספר חדשים, בו הוסם מארב למסמר בטחון אשר הסתיים בכמה קרבנות. אנו יודעים, כי שוט תייר או מטייל - במידה שהוא טואל - אין מאפשרים לו לטייל באזור מבלי להבטיח תחילה את האמצעים הבטחוניים. זה פרי מציאות מסויימת אשר מחייבת נקיטת אמצעים מתאימים למציאות זו. על-כן ברור לי שנוסף לשאלות הציבוריות והאנושיות העומדות לפנינו, שאין לפתור אותן כל-כך בפטטות, יש לצרף אף את האספקט הבטחוני. כולנו שמענו כי עומדים למנות מחדש את המוכתרים, ואינני רואה כל צורה אחרת של נציגות באוכלוסייה זו בתקופה הקרובה. אם אנו רוצים להרגיע את עצמנו על-מנת שנוכל לומר לעצמנו שכאן מסטר דמוקרטי ונקיים לעצמנו פקידות - נוכל לעשות זאת, אולם לגופו של דבר יהיה בזה מסום אבסורד, כי להגיע לרמה כזאת צריכים לעבור הרבה שלבים אשר הם טרם עברו.

אינני רואה כל אפשרות לברר בעיה זאת שהיא מנוגדת לאספקט הבטחוני, ואני חוזר ואומר, כי במידה שמדובר בעניני בטחון הרי זה חורג מסמכות ועדת הפנים. על-כן אני תומך בהצעת היו"ר מר חת, המציע לבקש מטר הפנים שימשיך לברר בעיה זו בממשלה על-מנת לתאם את כל הצדדים של הבעיה: את התנאים הבטחוניים, האנושיים והאזרחיים, ולאחר שתסוכמנה הצעות מסויימות נשוב ונברר ענין זה במליאת הוועדה.

א. כהן:
מדי פעם אני טומך על מחקרים סוניים אשר עורך חבר-הכנסת ארם, אני יודע שהם נעשים בכנות ומתוך רצון ויחס מסויימים ויש לעודד את חח"כ ארם מבחינה זו העומד ומצליף. ובכל זאת הבעיה היא בעיה שאף אחד מאתנו איננו שולל אותה, ומישהו צריך לעמוד על המשמר. אין ברשותי מספרים ומחקר כזה שערך חח"כ ארם, אולם אני מוכן להודות בדברים הידועים לי, כי ישנם מקרים הצועקים לשמים. הוזכר המקרה ליד איילת הסתר הזועק לשמים.

ז"ל.

ועוד רבות הדוגמאות. אולם, זוכר בודאי חבר-הכנסת פרי את הגדרת סטאלין לעם: בארבעה דברים הוא נבחן: א) שפה מסוימת; ב) טריטוריה מסוימת; ג) אינטרסים מסוימים; ו-ד) תרבות מסוימת. באם אחד מעקרונות אלה חסר, כך אמר, על-ידי זה ביטל את האומה. אם כן, רבותי, בכל הדברים הללו אין לאומה הערבית בארץ שיתוף עמנו אלא אם מיטהו אחר. שפתם מסוימת עם האויב, האינטרסים הכלכליים ותרבותם מסתמים עם האויבים, וכיוצא בזה בענין זה ריאליסטים, נדע את העובדות ואל יגידו את הדברים בקלות כזאת, לבטל את הממשל הצבאי עם כל חטרונותיו. כי מי שידע את העיר נצרת, זו העיר הגאה, האחגנצית, ומי שעוקב 40 שנה אחריה, כמוני, זו נצרת עם כהניה השוכנת על הגבול, לא ידבר כך על ביטול כל האומה בה. וכל מי שמנתק עובדות היסטוריות בקלות כזאת והאומר: זרוק אותו לים והוא יסתה, חייב תחילה לברר מה עומק הים. צדק אף חבר-הכנסת לנדאו שהטוה את מצב הערבים בארצנו למצב הערבים בארצות ערב. רצוני להשוותם במצב היהודים כאן, במצבה של בתי בנגב, בקבוץ, שאין להם כסף על-מנת להוציא את מנות הטון של שני חדשים, שאינם מבטיחים לבניהם כי אין להם סבון, שאינם יכולים לבטל משום שהפטיקו להם את אספקת הדלק מבאר שבע משום שלא שילמו את הסטרות; שקופת-החולים הפסיקה להם את טרותה כי אין להם כסף, ושמוסדותיהם אינם נוטנים להם קרדיטים מאחר שנראית כבר הבצורת באופק. מותר לי לבחון את העובדות לאור זה ואמנם אין לבטל את הפרטים שבדברי תהיכ ארם, פרט זה או אחר, בדבר עזרה רפואית בלתי סדירה אף לקבוצים ולמוטכים שלנו בנגב. יש לבחון את העובדות ביתם לבת-הספר, וגבולות הממשל הצבאי ולהביאן על תיקונן. בכל זה בלי ספק צדק חבר-הכנסת ארם בתבעו תיקון.

אני הייתי המליץ, כי מצד סר הפנים

יבררו, ללא דרסטיקות, את הדברים וכן שכמה מחברי הכנסת ינצלו את זמן הפגרה על-מנת לבקר במקומות הללו לא על-מנת לשמוע תלונות פוליטיות, אלא לעשות את הדרוש תיקון; אני תושב כי מזה יכולות לצמוח תוצאות ממסיות שאיט לא יתנגד להן.

א. פרי:

כמוכן, צדק סר חת, שרועדת הפנים איננה יכולה להתחיל בענין זה אם לקיים את הממשל הצבאי או לבטלו, לא בידה הסמכות לכן. אני תושב שאנו כולנו נסכים לכך שענין הממשל הצבאי נובע לערבים ומבחינה זאת אנו חייבים לדון בטאלה בכללה. עלינו לדון במצבה של הערבים אשר נותרו במדינת-ישראל, מה שנתון בגדר סמכותה של ועדה זו. חבר-הכנסת הכהן למד את הגדרתו של סטלין לאומה; הוא למד כי ישנם ארבעה סימני היכר, אולם מהי המסקנה שסטיק תהיכ הכהן? המציאות היא שיטנם בארץ 170,000 ערבים, בודאי יש להם קשרים עם ערבים בעבר-ההירדן ובארצות הסמוכות האחרות. יודע תהיכ הכהן על תבט שהתגייס לצבא ושפך דמו למען מדינת ישראל, אפשר להפוך ערבים אלה לערבים נאמנים למדינת-ישראל לא רק בימי שלום אלא אף בימי מלחמה, בימי מבחן הטובים ביותר, ונאמנותם למדינת ישראל עמדה במבחן. נשאלת איפוא השאלה: האם אנו צריכים להפוך את 170,000 הערבים אשר נותרו לטונאים לנו, או לירידימ? והגדרתו של סטלין איננה עומדת כלל בסתירה לתמונה זאת, אפשר את כולם להפוך לירידיים. אולם מהי המדיניות אשר התנהלה פה והדברים אשר אמר פלמון קטורים במדינת זו, שצריך לעשות את הכל כדי למעט את מספר הערבים הנמצאים, על-מנת להניח להם שיעזבו את מדינת ישראל. זה מה שקרה ביתם לטבטים האלה והדברים נכתבו בעתונות. סגרו אותם במשול צבאי - אם כי אינני מתעלם מסעמים בטחוניים - מציקים להם, מדעיבים אותם, אין עוזרים להם בשעת בצורת רק כדי להביא לכך שיעזבו את מדינת ישראל, זהו הקו. אנו איננו יכולים להתחיל אולם רצוני, כי סר הפנים ישמע את הדברים האלה. לא היתה מדיניות אחרת ואין להטות זאת עם דברי תהיכ לנדאו; הרבה יהודים סובלים. אנו יודעים כי הרבה יהודים סובלים אולם נשאלת השאלה אם אנו רוצים לעזור להם במידה שיש באפשרותנו וכאן לא היה רצון לעזור, אלא להיפך. האם יש להמשיך באותה מדיניות המכשילה את מדינת-ישראל? ולמרות כל המצוקה הזאת אין שבטי הבידואים האלה אויבים את המדינה

ז"ל

זוהי מצילאות, ואף אם יש למישהו מדלינה אחרת עלינו להתחשב במציאות - להטבח לתושבים.

רצוני להוסיף לדברי מחייב אדם פרט נוסף. השבט ערב-אל-קוזייב, היושב בסביבת הקבוץ טובל, והמונה כמחוז מני 800 נפש נמצא באזור בו קיימת מועצה אזורית; בדרך כלל ישנה הסכמה מצד הישובים הנמנים על המועצה האזורית הזאת לעזור לשבט זה ואף לקבלו למועצה האזורית. אולם, אינני יודע מדוע דבר זה אינו יכול להיעשות? אינני מבין מדוע הבלטוק הוא למטעל הצבאי? הרי גם בוועדת החוץ והבטחון שמעתי הודעה מצד משרד הפנים, עוד מזמן כהונתו של השר ספירא, שהמטעל הצבאי אינו סותר אפשרות של בחירות ועליהם ושל סידור עניינים מוניציפליים. אינני מבין מדוע אי-אפשר לספק למועצה אזורית זו את השבט הזה?

אשר למסקנות, אני מקבל את ההצעה בדבר מינוי ועדה אולם טיפול זה יימשך לפחות חדשיים. מאחר שהבעיה דחופה והעניין הוא עניין של פיקוח נפש, הייתי מציע כי שר הפנים יבטיח בינתיים להגיש עזרה דחופה בתקופת בצורת זו ויעשה כל מה שאפשר לעשות כדי להקל על המצוקה הזאת על-מנת לעזור לשבטי הבידואים.

שר הפנים י. רוקח:

מצבי בעניין זה הוא די דלקטי, כי מצד אחד צריכים אחרת המדינה להיכנס לתחום הפיקוח של משרדי ומצד שני יש בזה דבר מיוחד הקטור במטעל הצבאי וביחס למטעל הצבאי קצרה ידי מלעשות כרצוני. שמעתי את עמדת חברי ועדת הפנים ועלי לציין, כי אני נוגד את עמדתו של שר פלמון ניגוד גמור. אף במטעלה אני לוחט בגוף קו זה. אנו מצדנו צריכים לעשות הכל כדי לקרב אותם ואין ליצור באופן שלאכותי פרובלימה ערבית בארץ. יש להביאם לידי הרגשה - לא כולם, חלק - מקרבת. אני ער אף לגבי השאלה הבטחונית לא פחות מאחרים. לא הצעתי לבטל את המטעל הצבאי, גלא הצעתי שהגוטפנקא שם תהיה לגבי השירותים אזרחיים וליד האזרח יהיה אותו הכח הצבאי אשר ידאג לשירותיו, כי אין באופיו של איש צבא לעסוק בשירותים אזרחיים וצבאנו מבחינה זו דומה לכל צבא אחר.

לגבי הבידואים הרי אפשר בדברים קטנים לתקן את הפגום. רמימתו של חבר-הכנסת ארם מתבטאת קודם כל בשאלת יחוס וטנולת בעניינים כספיים לא גדולים. אין דבר זה צריך לזנוח את תקציב המדינה, ובאמצעות יחס קרוב יותר, ער ואבהי נוכל לתקן את הדברים. ובכמה זה צריך לעלות?

אני מתנגד לוועדת משנה אשר תסבך עוד יותר מבחינת פירסום הדברים, כי אנו הרי איננו בלתי תלויים, ומחר תבוא העתונות ותפרסם: הנה קמה ועדת הקירה וכו'. אני מייצג לוועדת הפנים לא להקים ועדת הקירה לענייני הבידואים, כלומר, יצירת פרובלימה של דבר שאינו בסדר. לעומת זאת אני מציע, למרות העובדה שאף אני זקוק לרשיון כניסה לאזור זה, כי תוך שבועות אלה אבדוק את העניין, בלי פנטזיה, אראה מה יש לעשות, מה יש לתקן, ולמטרה זו אבקש אף מתבר-הכנסת ארם להמציא לי את הדו"ח שלו, ואני מתאר שיש לא מן המעט באמת בדברים אלה, אינני אומר הכל, כי בייחוס לרשיון תעודת זהות נראה לי הדבר מוזר. על-כל-פנים אני מוכן לקבל עלי תוך שבועות הקרובים ביותר להגיש לוועדת הפנים של הכנסת דו"ח על מה שעשינו בצורה חיובית ואם לא תקבל הוועדה סיפוק בעניין זה תחדש את הדיון.

דבר אחרון, הנוגע לצד הבטחוני. לא אמרתי שאין שאלה בטחונית בנגב. אמרתי כי הבידואים אינם מהווים שאלה בטחונית בנגב. יש אמנם מקומות שבהם מאד לדעת אין ומתי ומדוע הם עוברים את הגבולות. השאלה הבטחונית אינה נוגעת במיוחד לבידואים אלא לסטח אשר מטעם מקום מעבר מירדן לעזה. יכול להיות שאפשר לפתור שאלה זו בדרך קונסטרקטיבית של הקמת טיכונים בשטח העצום המטמט לנדירה, יש להערום בקרקע, לטפח להם אדמה והקקאה כך שהפרובלימה תהיה הרבה יותר פשוטה כשידעו מה הטטה שיש בידם לעבד.

ז.ע.

היו"ר נ. חת:

קודם כל אנו מבינים כן לכל מה שהורטע
פה כתלונה, או מסירת עובדות במסגרת לשם
הפנים אשר באופן מעשי יטפל בתיקון הדברים, על בידור הרבה יותר אמצעים
מאשר בידי הוועדה. ולכן, במידה שאנו רוצים בתיקון העובדות/אנו בעטת
וועדת הפנים שתפנה את תשומת לבו אל שר הפנים לדברים אשר הוסמכו ותבקש
ממנו לטפל ולהקור במה שניתן לטיפולו. זה סיכום ראשון.

הפלה סניה שהתעוררה ביום לוועדה, האלו
או נוכל עכשיו לסכם. תלוי מה לסכום? אם העובדות מיוזקות אולי נסכם
בזה שבקש לתקן אותן. אם הוועדה רוצה לתקור את הבעיה ביותר אריכות
אולי תעמוד הפלה שלא סיכמנו את הבעיה הרחבה ובין יתר דרכי הטיפול
יכולה לבוא בחשבון גם האלת הוועדה. האם אפשר לקטר את שני הדברים?

שר הפנים י. רוקח:

הייתי מציע לנת לי את הזכות הזאת ראשונה.
ביחס לוועדה הייתי מבקש רשות להיוועץ
עם ראש המס. לה בדבר שאנו עובדים בו במשותף.

מ. ארם:

אני מציע לשר הפנים לקחת דבר זה לידו ואין
בענין זה טענה לראש הממשלה. סוף סוף
יש לוועדת הפנים הזכות להקים ועדות מטעם לברור עניינים ואיננו זקוקים
לסמכות זו. כל ראש הממשלה. למה זה נחוץ לינוף שני מסכים להצעת הפשרה
של היו"ר, כי בימי הפגרה יבקר שר הפנים יחד עם ועדה מצומצמת של
ועדת הפנים ויקבעו במשותף, על דעת שר הפנים כיצד לטדר דבר זה.

היו"ר נ. חת:

ועדת כנסת לדעת אינה צריכה לשאול
את הסכמת ראש הממשלה בשעה שהיא רוצה
לפעול בשטח מסויים הנמצא בתחום סמכותה. ועדת כנסת אם היא רוצה לתקור -
יכולה להביע דעתה, ואין פירוש הדבר שהממשל הצבאי מצדו אינו יכול
להביע דעה האוטרות מטעמים צבאיים את ביקור הנרי הכנסת במקום. נשאלת
איפוא השאלה אם יש הכרח בדבר? נדמה לי, כי הטיפול הטוב ביותר הוא
כי שר הפנים מר רוקח יטפל בשאלה זו. ביחס לבעיה הכללית הרי אינני
רוצה אותה כבעיה דחופה ועל כן יש מקום לכך, שבטרם נוהלים על הדבר באופן
כללי, תבקש ועדה מצומצמת של ועדת הפנים במקום. אם נראה שיש צורך בדבר
נפנה אל שר הפנים, אשר אשר עמו אנו מתפנים פעולה, ונבקשו לסדר
ולתרגן את ביקור הוועדה בנגב, אם בעוד שבועיים או חודש.

שר הפנים י. רוקח:

אם המדובר הוא בביקור בנגב אני מוכן
לקבל זאת. אם המדובר הוא בוועדת הקירה
- אינני מוכן.

היו"ר נ. חת:

איש לא מציע ועדת הקירה, המדובר הוא
בוועדה מצומצמת של כמה חברי ועדת הפנים,
אשר יראו במו עיניהם את העובדות בטרם נסיים את הוויכוח הכללי.

ה ו ח ל ט:

- (א) לבקש בשם ועדת הפנים מאת שר הפנים
לטיפול באופן דחוף בדברים אשר דורשים
טיפול דחוף, ולהביא בפני הוועדה
דו"ח בנדון לאחר פגרת הפסח.
- (ב) לבקש מאת שר הפנים לתרגן ביקור
של הוועדה המצומצמת של ועדת הפנים
בין הנידואים בנגב.
- (ג) חברי הוועדה המצומצמת הם כדלקמן:
נ. חת; מ. ארם, ע. אסף; א. כלפון;
ת. לנדאו.

ז"ל

חוק לתיקון תקנות יערת חדרים (יציעה לחו"ל)

היו"ר נ. חת:

הצעתו של חבר-הכנסת הררי הועמדה על סדר-היום, הזמנו גם את מציע ההצעה, אולם ברור כי לא נוכל כיום לסכם בענין זה אלא לפתוח בוויכוח בלבד. ביקשתי אף את מר מויאל שירצה בפני הוועדה על הסדרים האחרונים אשר הונהגו ביחס לזה.

ע. אסף:

אני מציע לדחות את המיעוט הנפורמטיבי הקטורה בחוק זה לעת שנדון בו לאחר הפגרה. בינתיים מצא הענין את סידורו המעטי הן בכנסת והן בעתונות, את החוק בן כה לא נספיק להעביר לפני הפגרה. היות ויש כמה בעיות קטנות אני מציע שנקדיש את הדיון לשאלות אלו.

ה ו ח ל ט:

הדיון בחוק לתיקון תקנות יערת חדרים (יציעה לחו"ל) - הצעת חבר-הכנסת הררי, נדחה עד לאחר הפגרה.

היו"ר נ. חת:

אשר לחוק לתיקון תקנות העיריות (הוראת טעה), מכיון שנראה לנו כי הדבר לא יעלה בן כה לדיון בקריאה שניה במליאת הכנסת דחיפתו חדלה ונדון בו לאחר הפגרה.

ה ו ח ל ט:

לדון בחוק לתיקון תקנות העיריות (הוראת טעה) לאחר הפגרה.

ד ו ר נ ו ת

היו"ר נ. חת:

עלינו לדון בכמה פניות אשר הופנו אלינו: (א) פנייתו של חייכ לנדאו ביחס לקיום מ טרה פוליטית במדינה. פניתי בענין זה לוועדת הכנסת, כפי שהוחלט פה, והובעה הדעה שאין להעלה זו בתחום סמכותה של ועדת הפנים. ביקשתי את יו"ר ועדת הכנסת להעמיד זאת על סדר-היום של הוועדה ולהזמין לישיבה את חייכ אסף אשר הטיל ספק בסמכותנו. עד היום לא קבלנו הזמנה ואינני חוטב שהדבר יהיה לפני הפגרה.

(ב) ביחס לירחון 999 פניתי למזכירות הכנסת והיא השיגה את הירחון השני. נבקש שישלחו לנו אף את הירחון הראשון.

(ג) חבר-הכנסת לנדאו מציע לסדר-היום:

"בשבוע שעבר קבלו החברים מכתב קצר מאת אשה שהתגוררה במעברת תלפיות ואשר לדבריה הוצאה מצריפונה והוטלכה עם ילדיה לרחוב. אינני זוכר את הפרטים, אם בידך המכתב - אבקשן לשלוח את הענין לסדר-היום".
עד כמה שאני זוכר המדובר הוא במקיד הטוכנות. עלינו ללמוד את הבעיה ואם נמצא כי יש לדון בה - כי לא כל פינאי של כל אדם הוא ענין לדיון בוועדת כנסת, אלא אם יש בזה משהו המלמד מן הפרט אל הכלל, על-כל-פנים הוועדה לא תדון בכך עוד לפני הפגרה, ואם תחליט להעמיד זאת לסדר-היום לאחר מכן לא אתנגד.

(ד) פניה אחת אל ועדת הפנים מצד המועצה

המקומית גבעתיים היא בדבר אזור השיפוט ואזור בנין ערים של המועצה. התלונה מופנית אל שר הפנים, בקטר לבלוק 6164, אשר הועבר משטת שיפוט של תל-אביב לתחום שיפוט של גבעתיים, על-ידי ועדה אשר שיפלה בכך ולפי צו והוראת שר הפנים הקודם, והילו עתה סמכו כאילו הודיעו שר הפנים החדש רוצה לערר את הבעיה מחדש. ועדת הפנים שיפלה כבר בבעיה קדומה לנו בדבר השיפוט לשטת השיפוט של פתח-תקוה ואטרנו בזמנו, שבחוק העיריות ישנן הוראות מפורטות בדבר שיפוט ובטעה ששר הפנים רוצה לעשות זאת

ועדת הפנים
24.3.53

ז"י.

עליו לטאול לדעת ועדה רוק לאחר החלטת הוועדה יפעל. במקרה הנדון
היתה ועדה, כך נראה לי, ואם שר הפנים רוצה לשנות משהו עליו למנות שוב
ועדה אשר תחליט בענין זה.

ע. אסף:
אין המדובר בענין שהוא בלתי חוקי, אלא
בערבו סמכויות, והשר החדש, שהוא ראש
עיריית תל-אביב, בטעה סימנה את הוועדה יכול לתאם את מנויה, ביחוד
לאחר שכתוב במפורט שיש בוועדה לתקן את מה שנעשה. אני מבין סלפני
הפגרה לא נוכל לעסוק בטאלה זו ואני מציע לבקש משר הפנים, כי עד
לאחר הפגרה לא יעשה כל צעד סופי בענין זה וכי ימסור לוועדה ביטיבתה
הבאה אינפורמציה בנדרון.

היו"ר נ. חת:
אני מציע להעביר לשר הפנים את העתק
המכתב אשר קיבלנו ולבקשו הסברים ביטיבה
הראשונה לאחר הפגרה.

ע. אסף:
אף אם נקבל מאת השר ידיעה בעל-פה שהענין
לא יסתדר עד לאחר הפגרה אני מוכן להסתפק
בזה.

היו"ר נ. חת:
אמסור לשר הפנים את אשר דובר כאן.
ה ו ח ל ט:

להעביר לשר הפנים את העתק המכתב של
המועצה המקומית גבעתיים ולבקשו את
הסבריו ליטיבה הראשונה של ועדת הפנים
לאחר הפגרה.

(ה) פניה אחרת אל ועדת הפנים היא מצד ראש
המועצה המקומית של אבו גוש, מחמוד ראסיד. אני מציע להעביר את הפניה
לשר המסורה ולבקש את הסבריו ליטיבה אשר תתקיים לאחר הפגרה.

ההצעה - נתקבלה.

(ו) פניית אחרת הקלובים והמוטורות הנוצריים
בספרעם בדבר עריכת בחירות בעיריית ספרעם.

ה ו ח ל ט:

להעביר את הפניה למשרד הפנים ולבקש
הסבריו בנדרון.

(ז) פניה נוספת נתקבלה ביחס לפסעי המין,
המוראל הציבורי וחוק הזנות.

ה ו ח ל ט:

לדון בפניה זו בעת הדיון על הצעת חבר-
הכנסת כלפון בטאלת הפריצות במדינה.

א. כהן:
אני מציע להעמיד על סדר-היום סמיעת
סקירה מטעם משרד הפנים על מינהל התיכנון
ובעיקר על בעיית התיכנון האזורי של תל-אביב וסביבתה.

היו"ר נ. חת:
היטיבה סגורה.

היטיבה ננעלה בטעה 11.00.